

2233 2den Beh. af Lovf. om Lønn. f. Emb. og

Bestillingem. u. Kirke og Undervisningem. 2234

om Kandidaternes Kundskaber bliver ikke overflødig, men dog alligevel mindre nødvendig. — At Landet ikke har Raad til at lønne mange Videnskabsmænd udenfor Universitetet, er desværre fuldkommen sandt, og det fordrer jo gjerne af dem, som det giver Lønning, en ofte meget streng praktisk Tjeneste. Men jeg synes, at det fra Universitetets eget Standpunkt dog maatte være hærforkomment, hvis det kunde faa nogle Videnskabsmænd, som ikke vare Docenter, knyttede til Universitetet og kunde faa nogle saadanne Mænd lønne for at vedblive at følge Videnskabens Udvikling; Examinationskommissionerne vilde ogsaa paa den Maade komme Videnskaben til Nytte, idet flere Mænd ved et Tillæg til den Lønning, som de havde for andre mindre anstrengende Forretninger, bleve stillede saaledes, at det blev et nogenlunde let overkommeligt Arbejde for dem at holde Examen to Gange aarlig, og at de ved Siden deraf kunde fortsætte Studiet af deres Videnskab. — Det ærede Medlem vilde, som før omtalt, at man ved Hjælp af faste Censorer skulde modarbejde, at Studenterne belems med Stof, og han mente, at saadanne Censorer vilde kunne modarbejde dette med Estertryk, og at de i det Hele vilde kunne øve en gavnlig Tilbagevirkning paa Fakulteterne. Dette vil jeg vel paa ingen Maade benegte Muligheden af, men jeg vil dog sige, at, naar Professorerne fremdeles, som bemærket, forblive Herrer over Examinationen, over Spørgsmaalenes Stillelse og, kort sagt, over hele den Maade, hvorpaa Examinationen ledes, saa kan Censorenes Indflydelse paa Fakulteterne ikke blive særdeles stor. Den kommer nemlig da kun til at virke gennem selve Dommen, og denne vil der ikke eller dog kun undtagelsesvis være Leilighed til nærmere at motivere. Dernæst vilde de faste Censorer, der tænkes aflagte med et ringere Honorar, og som jo sædvanlig vilde være Mænd i praktiske Stillinger, i Reglen ikke staa med nogen særdeles Myndighed overfor Professorerne, og det er navnlig umuligt eller dog usandsynligt, at de i

Reglen vilde indlade sig i nogen Diskussion eller Meningsudveksling med dem om Detailspørgsmaal; om at bedømme disse vilde de i Reglen lade Professorerne være alene. Jeg skal ikke tale om den personlige Svagbed, som mange Mennesker lide af, og som vel Enhver af os indtil en vis Grad maa vedkjende sig, at man ikke ønsker at sige hinanden Ubehageligheder, naar det kan undgaa; men, naar en Professor havde examineret paa en forsvaerlig Maade, saa vilde det ikke være ham behageligt at blive dadlet derfor. Jeg tror derfor ikke, at man paa nogen Maade ved faste Censorer med Sikkerhed kan opnaa at befri Examinationen for unødigt Detail; men forsaavidt der nu ikke maatte blive opnaaet det, der tilsigtes med de faste Censorer, saa havde det ærede Medlem et andet Midde paa rede Haand, et Midde, som han ogsaa ved andre Leiligheder har anbefalet, nemlig at afsætte de Professorer, med hvis Virksomhed man var utilfreds. Det er nu imidlertid saadant et heroisk Midde, og jeg tvivler om, at nogen Undervisningsminister vilde tage det i Brug ligeoverfor Mænd, som han ikke kunde bebrejde Andet, end at de havde været altsor omstændelige og altsor samvittighedsfulde baade i deres Forelæsninger og i deres Examination. Naar en Professor i den Grad mangler Tilhørere, at slet Ingen vil høre ham, og naar det er gaaet saaledes i flere Aar — man har jo haft Exempler herpaa ogsaa ved vort Universitet — saa vil man maaske bestemme sig til at raade ham til at søge sin Afsked. Men at afsætte ham, fordi han er nidkær i sit Fag, det gjør man vistnok ellers ikke, og det vilde ogsaa være meget forkastet, om man gjorde det. — Hvad det ærede Medlem til Syvende og Sidst yttrede om en „standnaviss Examenskommission“, maa jeg fuldstændig afvise som Noget, hvorpaa Hertallets Betænkning aldeles ikke giver Anvisning. Det vilde jo ogsaa være en taabelig Ting at indrette en f. Ex. sælles nordiss Examenskommission for Lande,